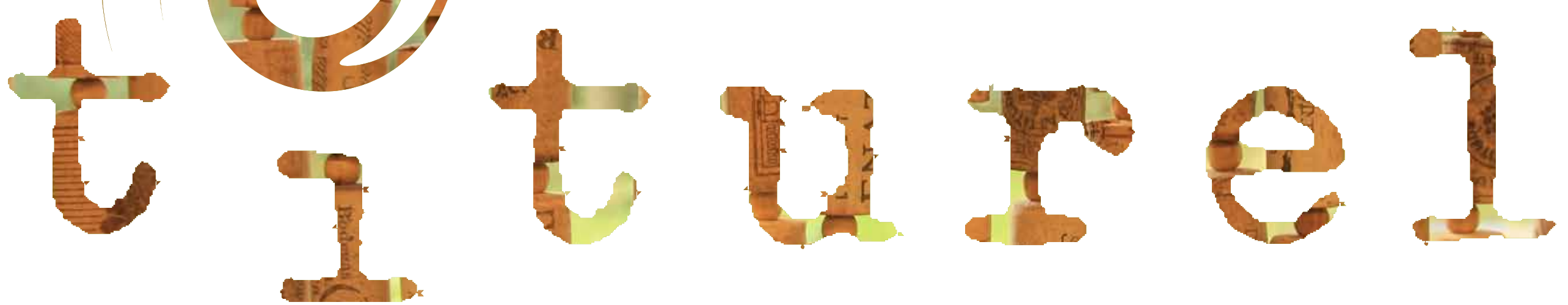

SAMEN DOEN WE 'T BETER
kwaliteitsrapportage 2019

Elk jaar maken we een kwaliteitsrapportage: een boekje waarin we beschrijven wat we het afgelopen jaar hebben gedaan om zo goed mogelijk voor onze bewoners te (kunnen) zorgen.

We beschrijven wat we het afgelopen jaar gedaan hebben, waar we mee te maken hadden, wat we heel belangrijk vinden. Dat doen we om te laten zien hoe we bij Titurel met elkaar omgaan, wat we veranderen, hoe we dingen aanpakken. We kijken er dan samen op terug, praten over wat goed gaat en wat niet en daar leren we dan weer van.

En zo proberen we samen Titurel tot een fijne plek te maken voor iedereen: voor elke bewoner, vrijwilliger en medewerker.

De verhalen van onze bewoners

nieuwbouw(plannen)

Hoe mooi ze ook zijn: steeds weer lopen de nieuwbouwplannen van Titurel vertraging op. Dat is jammer, niet alleen omdat het oude monument kampt met achterstallig onderhoud maar vooral omdat de vertraging van de bouwplannen invloed heeft op de kwaliteit van zorg die Titurel zo graag wil leveren, én op de levens van de bewoners.

‘Het duurt allemaal wel giga-lang’, vindt Leon. Zijn gevoel correspondeert met dat van vrijwel al zijn Putse collega-bewoners: hij snakt naar een nieuw, modern onderkomen en kan haast niet wachten.

Dan is het teleurstellend om steeds weer te moeten horen dat het allemaal langer duurt.

‘Als iedereen een beetje meewerkt had het er al lang gestaan’, zucht Dolf. Leon vindt het allemaal al giga-lang duren, maar hij is vooral bang voor nóg meer vertraging. ‘Ik ben zo bang dat iemand verzint dat er ergens in ons bos weer een beschermd vogeltje of een vleermuis zit waardoor het allemaal nog verder wordt uitgesteld.’ Leon verzucht: ‘Sommige mensen denken te lang na over sommige dingen.’

Ook Jan verheugt zich op zijn nieuwe onderkomen, waarover hij veel heeft meegedacht. Toch slaagt hij erin om geduld op te brengen, steeds maar weer opnieuw. ‘Ik weet dat Katrien, Lukas en Carin er flink achteraan zitten, daarom hou ik geduld. Ze houden ons goed op de hoogte, en zij kunnen er ook niks aan doen.’

Josine loopt over van nieuwgierigheid over de nieuwbouw, maar wil bouwcoördinator Lukas niet teveel belasten met haar vragen. ‘Meestal zegt hij dan dat we bij de weekafsluiting meer horen’, zegt ze, ‘maar ik zou zo graag willen dat het af was. We zijn er aan toe.’

Lars vindt het beter om lijdzaam toe te zien. Hij vindt het nieuwbouwplan erg mooi, maar wacht gewoon zo lang als nodig is: ‘Ik zie het wel’, zegt hij schouderophalend.

Dolf is het tegenovergestelde van Lars. ‘Lukas weet dat ik alles volg op internet. Ik verdiep me in de omgevingsvergunning en alle andere dingen die met onze nieuwbouw te maken hebben. Als ik op internet iets vind over ‘Putseweg 44a’, dan mail ik het door naar Lukas. Ik hou hem op de hoogte, dan kan hij ons op de hoogte houden. Dat helpt om de onrust in de hand te houden.’

In Hoogerheide zijn de Putse bouwplannen veel meer een ver-van-m’n-bedshow, waardoor van onrust of onbegrip veel minder sprake is.

Titurel moet Titurel blijven

Dat is iets waar we het allemaal over eens zijn.

We dragen er zorg voor dat we, alles wat we belangrijk vinden aan Titurel, bewaren. Daarvoor hebben we samen een visieboekje geschreven – iedereen – bewoners en medewerkers – heeft hier aan meegeholpen.

We beschrijven wat we vinden en hoe we werken. Dat boekje komt goed van pas: daarmee kunnen we aan nieuwe bewoners of nieuwe medewerkers Titurel *uitleggen*, én het is een mooie tekst om verder over te praten.

We willen Titurel Titurel houden, maar niet voor alles.

Soms gebeurt het dat iets wat we vroeger deden nu niet meer zo goed past. Dan kijken we samen of het goed is dat te veranderen, of niet.

Roel vindt het allemaal wel interessant, en vraagt aan Lukas hoe het ervoor staat zodra hij hem ziet. 'Maar ik blijf wel in Hoogerheide hoor', zegt hij, 'hier zit ik bij de juiste mensen.'

En als Roel in Hoogerheide blijft, dan blijft Harry ook. 'Maar', zegt hij, 'als Lohengrin niet zou bestaan zou ik in Putte willen wonen, want ik heb gehoord dat ze daar heel mooie huizen krijgen.' Dré haalt zijn schouders op: 'Ik blijf ook hier, dus ik vind de nieuwbouwplannen niet zo spannend. Ik zie het wel als die nieuwbouw er staat.'

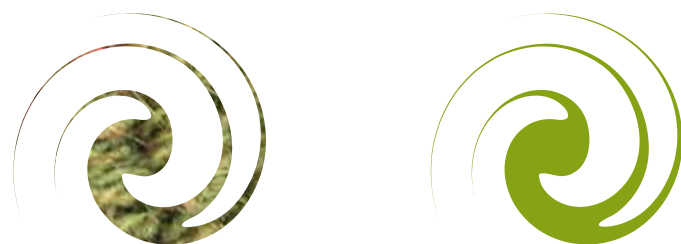
een fijne werkplek is belangrijk!

De bewoners van Titurel zijn er thuis en leven er hun leven. 'Werk' spreekt daarin een belangrijke rol. Want werken is niet hetzelfde als dagbesteding. Als je werkt, dan heeft je leven zin, en ben je blij met het werk dat je verzet en trots op de prestaties die je levert. Sommige bewoners werken in de werkgebieden op Titurel, anderen hebben een baan in de 'echte' wereld buiten Titurel. Waar een bewoner ook werkt, bij Titurel willen we dat iedereen optimaal tot bloei komt. Lukt dat ook in de praktijk?

Op Lohengrin denkt Paul met afgrijzen terug aan toen hij nog niet bij Titurel werkte; bij bedrijven en via uitzendbureaus. 'Die druk, dat jakkeren en jagen, dat kan ik helemaal niet aan. Ik heb het echt geprobeerd, maar ik kan het niet. Bij Titurel heb ik voor het eerst plezier in mijn werk. Werken met dieren vind ik erg leuk, maar in de mattenvlechterij werk ik het liefste. Daar moet je creatief zijn en daar kan ik mijn ei kwijt. En ik hoef er niet te piekeren, ik weet dat het genoeg is als ik m'n best doe.'

Dré werkt in veel werkgebieden: in de keukenploeg, bij de dieren en in de klas. Het mooiste vindt hij dat geen dag binnen de werkgebieden hetzelfde is. Hij heeft plezier en de tijd vliegt, meer heeft hij niet nodig.

Harry en Theo hebben wél meer nodig. Allebei werken ze ook een paar dagdelen buiten Titurel. Harry werkt in Tholen, bij de Vlinderbloem in de winkel. 'Dat helpt voor mijn zelfvertrouwen, en binnenkort komt Roel er ook werken!' Roel zegt: 'Ik denk dat ik er klaar voor ben om die stap te zetten, ik heb al heel lang binnen Titurel gewerkt.'

Zo hebben we het afgelopen jaar bijvoorbeeld naar het gebruik van de spreuken gekeken. We hebben afgesproken dat we in elk geval altijd even samen de dag openen – maar dat dat niet overal altijd met een spreuk hoeft. In het ene werkgebied kan het met de spreuk, en op het andere werkgebied beginnen we met even samen af te stemmen wat iedereen precies gaat doen. Ook de weeksluiting is wat veranderd: dat doen we nu in twee groepen. Dat is rustiger. Voor nieuwe medewerkers bij Titurel is het belangrijk om snel uit te vinden of de manier hoe iemand werkt, past bij hoe we bij Titurel met elkaar omgaan. Wij vinden het belangrijk dat medewerkers het daarover hebben met de teamleiders. Daar hebben we een speciaal formulier voor gemaakt zodat de belangrijke dingen niet vergeten worden. Daar gaan we komend jaar mee oefenen.

Bieduinenhof en Cluse

Theo knapt oud gereedschap op in de Solidariteitswerkplaats in Huijbergen en bemant de spoelkeuken van een restaurant. Hij ziet dat zijn collega's hem zien als een volwaardig medewerker en dat maakt hem trots.

René mist dat gevoel, want hij verloor zijn baan toen het Facilitair Bedrijf in Bergen op Zoom, waar hij werkte, werd opgeheven. 'Werk helpt je om bezig te zijn. Het geeft je een ritme, en structuur. Ik zou graag in de logistiek aan de slag gaan, als heftruckchauffeur bijvoorbeeld. Ik wil snel aan de slag, want van werken krijg je energie!'

Die energie voelen de bewoners van Soltane even goed als hun collega's uit Hoogerheide.

Josine doet er veel schoonmaakwerk. De medicijnkamer, de slaapwacht en de woonkamer blinken onder haar handen. Als ze poetst voelt ze zich nuttig en dan vliegt de tijd, maar Josine heeft wel gevraagd of ze minder poetswerk kan doen. 'Want ik vind het niet zo leuk', zegt ze, 'ik ben liever in de textielwerkplaats bezig. Creatief zijn vind ik wel heel leuk!' Josine's wens werd ingewilligd, want op Titarel weet men als geen ander hoe belangrijk werkplezier is.

Lars vindt het heerlijk om zijn verstand op nul te zetten en aan de slag te gaan. Bij de dieren, in de tuin of in de keuken, dat maakt hem niet uit. 'Maar de textielwerkplaats is niks voor mij', lacht hij, 'ik ben niet zo verfijnd. Ik hou meer van sjouwen.'

Bij die woorden klaart Jan helemaal op, want heel Titarel weet dat Jan ook een sjouwer is. 'Mij moet je ook niet in de keuken zetten, dan vliegen de borden door de ramen', lacht hij.

Sinds 2013 heeft Jan een kunstknief, en omdat Jans werklust geen grenzen kent moet hij soms worden teruggefloten door de medewerkers. Dat vindt hij niet altijd leuk, maar hij geniet van de momenten dat hij wél werkt. Het liefste doet hij dat in de buitenlucht: 'Dan voel ik me gelukkig.'

Lars voelt zich gelukkig als hij op de boerderij van bevriende boeren in Ossendrecht aan de slag gaat met de paarden. 'Als ik de stallen uitmest staan ze versteld van mijn nauwkeurigheid', glundert hij.

Die woorden zijn een feest van herkenning voor Dolf. Die voelt zich gelukkig wanneer hij aan de slag mag in de keuken van een restaurant. Dat doet hij drie dagen per week, en ook hij doet zijn werkgever soms verbaasd staan: 'Ik mocht zelfs meedraaien aan de warme kant van de keuken', zegt hij, 'groenten snijden, biefstuk bakken. Dat vind ik mooi, maar het is wel hard werken. Een keuken is heel druk en hectisch, maar daar hou ik van.'

Iedereen woont en werkt in een passende groep

Iedereen is anders. Iedereen kan weer andere dingen goed of heeft bij andere dingen hulp nodig. Sommigen houden van veel activiteiten en gezellige drukte en anderen weer meer van rust.

Omdat Titarel langzaam een beetje groeit, krijgen we meer verschillende leefgroepen die net allemaal een eigen sfeer hebben.

Zo kan iedereen wonen in een groep die goed bij hem past. In Lohengrin hebben we een meer rustige groep – de groep van 10. In een groep van 5 wonen de iets oudere bewoners die gezellig samen leven en ook samen koken en ontbijten. In de tussengroep wonen de jongeren die veel willen leren over zelfstandig wonen. Op Bieduinen, bij Soltane, zijn er twee groepen. De meeste bewoners van de kasteelkamer wonen al heel lang op Titarel. Zij willen in een groep wonen maar vinden het ook fijn om af en toe naar hun kamer te gaan. In de boskamer doen de bewoners veel samen met de begeleiders, voor hun is het fijn als er altijd iemand heel dicht bij is.

beeldvorming, evaluatie en begeleidingsplan

Sinds 2019 gaat Titrel anders om met de beeldvorming en evaluatie, en dat heeft gevolgen voor het begeleidingsplan van de bewoner. In een begeleidingsplan wordt alle, voor de begeleiding van een bewoner relevante, informatie opgeslagen: niet alleen wie hij is, ook wat voor hem van belang is, wat aandachtspunten, valkuilen en doelen zijn. Jaarlijks vindt een evaluatie plaats van de afgelopen periode – in een gesprek dat samen met de bewoner en zijn netwerk wordt gevoerd. Naar aanleiding van deze evaluatie, wordt het begeleidingsplan bijgesteld.

Vóórdat het evaluatie-gesprek gepland wordt, vindt – als voorbereiding daarop – in het team ‘de beeldvorming’ plaats.

De begeleiders staan nadrukkelijk stil bij de vragen: wie is de bewoner, wat is zijn levens-geschiedenis, en wat heeft deze geschiedenis aan sporen achtergelaten? Hoe kunnen we voorvallen en gedrag interpreteren?

Waar gaat het om bij deze bewoner, en wat is een belemmering? Voor dit ontrafelen, het kijken ‘onder de oppervlakte’, wordt ruim de tijd genomen. Het is een belangrijk onderzoeksmoment.

Nieuw in 2019 is dat de beeldvorming wanneer dat mogelijk is, meteen samen mét de bewoner plaatsvindt: de medewerkers en de bewoner zijn zo al direct in gesprek met elkaar over soms moeilijke onderwerpen. Dat is een intensieve aanpak; de gesprekken krijgen meer diepgang en de begeleidingsplannen sluiten nog beter aan. De vraag wat goed is voor de bewoner, en wat de bewoner aankan, is altijd leidend. Merken de bewoners dat ook in de praktijk?

De Putse bewoners zijn blij met de nieuwe werkwijze, vooral omdat ze merken dat die echt om hen draait. Dolf spreekt van een vooruitgang: ‘Dat je bij de beeldvorming kunt zitten en je zegje kunt doen vind ik een vooruitgang, en dat je erop kunt vertrouwen dat wat je zegt binnenskamers blijft.’

Bij de werkgebieden hebben we vorig jaar een andere indeling gemaakt, zodat het rustiger is geworden. Dat is fijn voor iedereen.

Wat vinden we belangrijk in de begeleiding

Iedere bewoner heeft een begeleidingsplan. Een of twee keer per jaar kijken we samen met de bewoner en ouders of familie hoe het gegaan is en waar we het volgende jaar extra op moeten letten. Dat is voor iedereen verschillend. Soms komen dezelfde dingen bij meerdere bewoners terug. Voorbeelden daarvan zijn: Praten over seks is soms moeilijk. (Om het wat gemakkelijker te maken hebben we een spel gekocht dat we samen kunnen spelen. Omdat je dan ‘een beginnetje’ maakt is het gemakkelijker om verder te praten over seksualiteit. Dat werkt goed!)

Het is fijn als je elkaar kent en contact hebt – de medewerkers en ouders/broers of zussen. Daarom is het goed dat begeleiders regelmatig bellen of mailen met familie. Ook als er geen problemen zijn.

Gezond leven is belangrijk: goed eten, sporten en jezelf goed verzorgen!

En niet teveel gamen of het te druk hebben in je hoofd. Daar moeten we met z’n allen op letten.

Jan is vooral blij met de manier waarop het team zijn wensen rond de beeldvorming en evaluatie respecteert: 'Als ik voor een grote groep sta voel ik me onbegrepen. Dan durf ik niet te uiten waar ik mee zit, en daar wordt rekening mee gehouden. Dat vind ik fijn', zegt hij. Josine heeft die ervaring ook. Zij vindt het heel lastig om over haar verleden te spreken, dus bij dat gedeelte van de beeldvorming wil ze niet aanwezig zijn. 'Fijn dat ik die ruimte krijg', zegt ze.

Wat in de beeldvorming wordt besproken wordt later, in de evaluatie, verder fijn geslepen tot de best mogelijke aanpak in het begeleidingsplan. Bij de evaluatie wordt ook het netwerk van de bewoner betrokken. Dat heeft een positieve invloed, zo ondervond Dolf: 'De evaluatie is soms een levendig gesprek, bijvoorbeeld toen mijn moeder erbij zat', zegt hij. Hij vertelt over hoe er in het evaluatiegesprek werd gesproken over wat Dolf de afgelopen tijd had gedaan en hoe hij verder kon.

'Mijn moeder deed ook haar zegje', zegt Dolf, en hoewel hij liever niet wil vertellen wat dat 'zegje' precies inhield is zijn conclusie alleszeggend: 'Zoals ik toen met mijn moeder heb gepraat, had ik het zelf niet gekund', zegt hij, 'we zijn samen veel verder gekomen door dat gesprek.' Dolf's ontboezeming is geen incident, want ook Leon vertelt dat de beeldvorming en evaluatie voor hem een positief gevolg hadden. 'Qua werk ga ik wel eens te ver', zegt hij, 'ik maak enorm lange dagen, en de begeleiding heeft me al vaak gezegd dat ik het werk moet leren loslaten, maar dan denk ik 'als ik het loslaat, wie pakt het dan vast?'. Bovendien werd wat ik doe vaak als vanzelfsprekend gezien. 'Oh, Leon maait het gras wel', denken ze dan, terwijl ik diep van binnen zou willen dat iemand anders het doet. Omdat we daarover hebben kunnen praten in de beeldvorming en evaluatie neem ik nu elke vrijdagmiddag vrij.'

Ook in Hoogerheide is de nieuwe werkwijze positief onthaald. Daar vertelt Dré dat hij blij is met de wijziging, maar dat hij zelf niet graag aan het woord is. 'Meestal zet ik op papier wat ik wil zeggen. Dat mag ook, en daar ben ik wél goed in', zegt hij.

Voor Theo was de nieuwe werkwijze aanvankelijk ook geen makkie. 'Want ik sta al niet graag in de belangstelling, en bij zo'n gesprek weet je helemaal niet wat er op je afkomt', zegt hij, 'maar ik heb ervoor gekozen om het toch te doen en dat was maar goed ook. Mijn ouders en zus zien me heel weinig, maar in de evaluatie hebben ze dingen over mij geleerd die ze anders misschien niet zouden hebben geweten. Daar ben ik blij mee.'

We maken goede afspraken met dokters of therapeuten die ook zorgen voor (sommige) bewoners. Soms komen ze uitleg geven in het team zodat iedereen goed op de hoogte is.

Verandering in de beeldvorming

Een keer per jaar evalueren we samen met de bewoner en met familie. We kijken dan welke afspraken we hadden en of deze veranderd moeten worden. Het is belangrijk om daar echt de tijd voor te nemen en dat goed voor te bereiden. Daarom gaan we éerst samen denken en praten: de medewerkers – en als het kan – samen met de bewoner. We praten over wat iemand belangrijk vindt, hoe het werkt voor iemand, wat hij in het verleden meegemaakt heeft. Welke dromen iemand heeft, waarom en hoe we daarbij kunnen helpen. Eigenlijk is het een grote puzzel die we samen proberen op te lossen.

Het is fijn voor de bewoner als we daar ruim de tijd voor nemen. Bij de 'echte' evaluatie – wanneer je het over het plan hebt – heb je er al goed over nagedacht en is het niet helemaal nieuw meer. Sommige bewoners vinden het fijn om bij alle gesprekken mee te praten, en anderen vinden dat niet. Daarom maken we er met iedere bewoner een andere afspraak over. Veel bewoners vinden het spannend maar ook leuk om zo uitgebreid te praten.

Ook Roel moest over een drempeltje stappen om bij zijn beeldvormingsgesprek aanwezig te zijn, maar hij leerde er veel. Onder andere iets dat hij al wist, namelijk dat hij het niet vervelend vindt om over zichzelf te vertellen, ondanks het feit dat hij een beetje verlegen is. Zacht zegt hij: 'Ik kon mijn begeleiders iets vertellen dat ze nog niet wisten. Ik ben namelijk verliefd. Ik vond het best spannend om dat te vertellen, maar ik ben blij dat ik het toch heb gedaan.'

Paul vat de beeldvormings- en evaluatiegesprekken heel mooi samen: 'Hier word je geaccepteerd zoals je bent en mag je meebeslissen over je eigen leven. In mijn vorige instelling kreeg je een stempel en werd er gezegd dat ik moeilijk was. Dat is nogal een verschil.'

René voelt het precies zo: 'Hier voel je dat je een eigen leven hebt, waarin je wordt geholpen bij de dingen die je moeilijk vindt. Dat merk ik elke dag weer.'

wonen op Titurel

'Titurel is een instelling die zorg en dagbesteding verleent aan mensen met autisme, psychische problemen en/of een verstandelijke beperking.' Die stelling klopt volledig, maar geeft wel vooral het 'formele' beeld weer dat Titurel uitstraalt naar de buitenwereld. De blik van bewoners op Titurel is tegelijkertijd simpeler en dieper: voor hen is Titurel simpelweg 'thuis'. Maar wat voor thuis is Titurel dan precies?

Op Lohengrin in Hoogerheide weet Roel heel snel een antwoord op die vraag te formuleren: 'Vergeleken met de andere instellingen waar ik heb gewoond, heb je hier best veel vrijheid. Dat is lekker', zegt hij. Theo weet wel hoe dat komt: 'Op Titurel kijken ze niet alleen maar naar de regeltjes, maar vooral naar de mens die jij bent. Je wordt hier in je waarde gelaten, en dus heb je eigenlijk niet het idee dat je in een instelling zit.' Roel denkt terug aan de tijd dat hij nog niet op Titurel woonde, en plaatst de werkwijze van Titurel daarmee in perspectief: 'In mijn vorige instelling zat je op je kamertje en kwam er misschien één keer per week iemand kijken of je nog leefde. Hier is dat wel anders. Hier ben je geen nummertje, maar mag je gewoon je eigen leven hebben.'

Pas vier maanden geleden kwam Paul op Lohengrin wonen. Hij vond er precies wat hij al jaren zocht, vertelt hij: 'Hier ben je beschermd tegen de druk en prestatiedrang van de maatschappij. Hier hoef je je niet druk te maken over je baan, je huis en je auto.'

Die druk, daar ben ik vanaf en daar ben ik blij mee. Ik voel me hier geaccepteerd, veilig en geborgen.'

De bewoners praten mee

Wij vinden het belangrijk dat de bewoners zoveel mogelijk mee denken en mee praten over wat er bij Titurel allemaal speelt. Want het is hún thuis.

Dat doen we op verschillende manieren: gewoon tijdens de koffiepauze, of in de weekafsluiting, in de gesprekken met de begeleiders. Maar ook op speciaal georganiseerde momenten. Iedere woongroep heeft een eigen huisavond, waar de bewoners hun eigen puntjes kunnen bespreken. Er worden ook puntjes van de begeleiding besproken. Dingen zoals wat er in het weekend gegeten gaat worden maar ook hoe de sfeer is en hoe het samenwonen gaat.

We hebben ook bewonersparticipatiegroepen die elke drie weken bij elkaar komen. We praten dan over alle zaken die de bewoners belangrijk vinden: vakantie, de zorgen over de wisseling van medewerkers, alle zaken over hoe alles gaat in en om het huis... En alle onderwerpen die de bewoners zelf op de agenda zetten.

Ook in Soltane hebben de bewoners een duidelijke visie op hun thuis en weten zelfs de ‘nog onervaren’ bewoners dat heel mooi te verwoorden, zoals Lars, die iets meer dan twee jaar geleden naar Titurel kwam. ‘Er is hier meer te doen, en het eten is stukken beter dan op de instelling waar ik eerst woonde’, grijnst hij, ‘en de omgeving is ook heel mooi’.

Voor Soltane-begrippen is Josine – met vier jaar ervaring – ook nog geen oudgediende Titurel-bewoner, maar ook zij heeft prachtige woorden over haar thuis: ‘Het mooiste vind ik dat ze hier niet óver je praten, maar mét je’, zegt ze.

Corry woont al ruim 25 jaar in Putte, wat ze daar het fijnste van vindt? ‘De rust’, zegt ze, ‘er is hier geen weg die als racebaan wordt gebruikt, je hoort hier alleen maar de fluitende vogeltjes. Dat vind ik na al die tijd nog steeds fijn.’ Over ‘al die tijd’ gesproken, Jan woont al dertig jaar op Titurel, en hij heeft de laatste tijd wel ergens moeite mee: ‘Er worden bomen gekapt rondom Soltane, en dat is pijnlijk. Zo’n boom die er al jaren staat betekent veel voor ons. Een soort nostalgie, zeg maar. Dat zie ik liever niet verdwijnen, ook al weet ik dat het erbij hoort. Maar ook een boom is hier een deel van je leven.’

de visie van Titurel

Het begrip ‘visie’ zegt de meeste bewoners van Titurel niet zoveel, maar wat de visie inhoudelijk betekent weten ze allemaal. In de ochtend – voor de start van de werkgebieden – wordt samen de dag geopend. Tot voor kort klonk dan steevast de ochtendspreuk ‘Zij zien rond in de wereld waarin de zon haar licht zendt, waarin de sterren fonkelen (...)’

Maar Titurel – als gemeenschap – ontwikkelt en verandering is de enige constante.

Van oudsher wordt bij Titurel de dag gezamenlijk geopend – tot voor kort hoorde daar ook het samen opzeggen van de dagspreuk bij, met die traditie is gebroken.

Nu vraagt de medewerker bij de dagopening hoe de bewoners de dag willen openen; de spreuk mag maar hoeft niet. Wat vinden de bewoners daarvan?

De bewonersparticipatiegroep van Soltane draagt het hart op de tong, met Leon als voorman.

Die windt er geen doekjes om: ‘De dagopening had altijd van die ellenlange spreuken. En ook de gesprekjes over wat iedereen die dag of in het weekend had gedaan, duurden altijd zo lang. Het is goed dat dat is veranderd.’

Dolf is het daar roerend mee eens. ‘Die spreuken mochten van mij wel weg. Ze zijn altijd hetzelfde, ik denk dat niet iedereen de spreuken nog belangrijk vond.’ Lars woont nog maar kort op Titurel en de antroposofische

We hebben ook een officiële cliëntenraad: daarin zitten niet de bewoners, maar een paar ouders van de bewoners. Die praten ook mee over alles wat belangrijk is voor de bewoners van Titurel. Het afgelopen jaar hebben de bewonersparticipatiegroep, de cliëntenraad en de raad van toezicht een gesprek gehad met elkaar over hoe het gaat op Titurel. Iedereen is tevreden over hoe we samen werken.

Altijd blijven leren

Bij Titurel gaan we ervan uit dat iedereen altijd, zijn hele leven lang, blijft leren. De bewoners én de medewerkers.

Dat vinden we belangrijk en we geven hier dus veel aandacht aan.

Soms organiseren we trainingen voor alle zorgmedewerkers.

Dat gaat soms over praktische zaken zoals Bedrijfshulpverlening.

Daar leer je wat je moet doen als er brand is of er een ongeluk gebeurt, of waar je op moet letten als je medicijnen uitdeelt.

Maar soms gaat de training over hoe je moet werken in de begeleiding van de bewoners. Het afgelopen jaar hebben alle zorgmedewerkers een uitgebreide cursus gevolgd over ‘Triple C’. Triple C is de manier waarop we onze bewoners willen begeleiden.

achtergrond van Titurel is hem eerlijk gezegd vreemd: 'Ik vond die spreuken vooral verwarrend, ik kon ze ook niet onthouden. Maar ik vond het moment van de spreuk altijd wel iets eerbiedigs hebben. Alsof je de keukenploeg zo laat weten dat je blij bent met wat ze doen.'

Ook voorafgaand aan de lunch werd traditiegetrouw een moment genomen om samen een maaltijdspreuk uit te spreken. Dolf grinnikt: 'Ik merkte altijd wel dat ik de maaltijdspreuken miste als ik eens thuis bij mijn ouders ging eten.' De maaltijdspreuk kan nog steeds, maar het kan ook anders: dan wordt er even stilte gehouden. Corry is blij dat er ook een stiltemoment is ingevoerd. 'Dat werkt', zegt ze, 'dan wordt iedereen rustig.'

Jan brengt het thema op de jaarfeesten, want ook daarin is een en ander veranderd. Sommige kleinere jaarfeesten, zoals bijvoorbeeld Driekoningen worden minder uitgebreid gevierd.

Het kerstspel blijft natuurlijk, dat is niet alleen een hoogtepunt voor de bewoners van Titurel, maar ook voor ouders en vele betrokkenen. Ook Jan vindt het kerstspel belangrijk, maar voegt eraan toe, 'het kerstspel geeft wel stress. Het is heel mooi, maar het geeft ook veel druk.'

Gedurende de jaren heeft het kerstspel een wat eigentijdser karakter gekregen, Corry heeft soms wat moeite met de veranderingen. 'Wie hier al lang woont ziet het liefst het oude, traditionele kerstspel. Ik vind een nieuw kerstspel niet beter.' Jan ziet daar juist wel z'n voordelen in, en hij krijgt Corry aan het lachen als hij zegt: 'maar het oude kerstspel had zoveel tekst!'

Ook de bewonersparticipatiegroep van Lohengrin kan de oude spreuken in koor opdreunen. Maar missen ze ze ook? Als die vraag gesteld wordt, blijkt ieder een eigen sentiment te hebben over de spreuken. Over één ding zijn ze eensgezind: de spreuken hebben weinig invloed op hun woongenot of groepsgeest.

Een paar maanden geleden nam Paul zijn intrek in Lohengrin, en in die tijd heeft hij de maaltijdspreuken leren waarderen: 'Ik heb er geen problemen mee. Het is wel een mooi ritueel, het lijkt wel een beetje op het geloof, maar is toch anders.' Dré vindt dat de maaltijdspreuken deel zijn van een structuur waaraan hij als bewoner behoefte heeft, maar hij kan ermee leven dat er verandering is. Ook voor Roel is dat geen probleem: 'Ik geef niet zoveel om die spreuken. Voor mij hoefden ze al niet persé.' Theo vond de spreuken prettig, maar vindt het vooral belangrijk om gehoord te worden: 'Ik vind het wel fijn als de begeleiding vraagt hoe we onze dag graag willen openen, en of er spreuken zijn die we er graag in willen houden.'

Dat dingen bespreekbaar zijn – dat je het samen kunt hebben over wat er bij Titurel verandert – is ook voor Harry van grote waarde. 'Als er iets speelt, vind ik het fijn dat het wordt besproken, zodat we weten of iets een gerucht is of een feit. Ik vind het ook fijn dat we het gehad hebben over de jaarfeesten en wat wij daarin belangrijk

Daarbij is het belangrijkste hoe we bewoners kunnen helpen om een zo goed mogelijk zinvol leven te leiden.

Bij de familiedag heeft Evert aan bewoners en hun familie een minicursus Triple C gegeven.

Naast de cursussen die in de teams worden gegeven, doen veel medewerkers ook nog apart cursussen, of volgen een opleiding voor de zorg terwijl ze al werken.

Wachten op de nieuwbouw

We zijn al heel lang bezig met de voorbereidingen voor nieuwbouw bij Titurel. We willen nieuwe woongebouwen in het bos, bij de Cluse en naast het monument, op Bieduinenhof.

Het duurt erg lang voordat we een vergunning kunnen krijgen.

De bewoners denken mee over hoe de nieuwbouw eruit moet zien – soms worden de plannen aangepast naar de bespreking in de bewonersparticipatie! De bewoners helpen ook mee met de werken zelf: de aanleg van de tuin of het graven van de greppels voor nieuwe aansluitingen.

Als er nieuws is van de procedure, wordt dat direct besproken in de weekafsluiting en soms komt er iemand van het bouwbedrijf om weer iets nieuws te laten zien. Zo blijft iedereen betrokken.

vinden.' In het samen met elkaar praten en denken, kun je jezelf blijven ontwikkelen, dat is belangrijk: bewoners leren welke dingen voor hen belangrijk zijn en hoe dat niet van invloed hoeft te zijn op de rest van de groep.

Leven in een woongroep

De woongroep is de thuisomgeving van de Titulel bewoner.

Titulel groeit, hierdoor krijgen die woongroepen steeds meer een eigen karakter, waardoor iedereen beter tot z'n recht komt in een passende sfeer. Dat geeft een mooie mix tussen het groepsbelang en het individu, waarin dat individu de ruimte heeft om te schitteren.

In Hoogerheide zijn drie woongroepen. De 'Groep van Vijf', met redelijk zelfstandige bewoners, de 'Tussengroep' die leert haar vaardigheden te ontwikkelen en zelfstandiger te worden en de 'Groep van 10', die zich vooral richt op het met elkaar wonen en de normen en waarden die daarbij horen. Dat laatste is duidelijk terug te zien, ook in de relatie tussen de drie groepen.

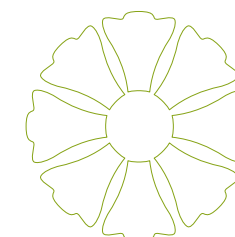
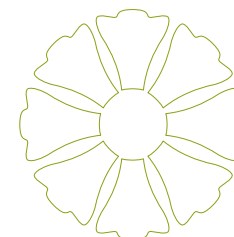
Roel bijvoorbeeld, wordt blij van de groep waarin hij woont: 'Hier word ik geaccepteerd, en geholpen als er wat is. In mijn vorige instelling had ik het gevoel dat ik er niet bij hoorde, maar ik merk dat deze groep achter me staat. Vroeger was ik boos, hier ben ik niet boos, alleen maar blij. En ik merk dat ik vrienden heb. Ik ben heel blij dat ik Harry hier ben tegengekomen' zegt hij. Harry deelt het gevoel van zijn vriend Roel: 'Ik ben gegroeid', zegt hij, 'ik ben altijd onzeker over alles maar ik word hier positief gefeedbackt, en dat helpt.' Met de groep lacht hij om 'gefeedbackt'. Niemand weet of dat een woord is, maar iedereen weet wat Harry bedoelt.

René signaleert dat hij zich op een keerpunt bevindt. Hij wil verder: werk zoeken, en buiten Titulel samenwonen met zijn vriendin. 'Ik hoop dat dat lukt', zegt hij, 'maar ik blijf altijd een Tituleller. Dus ook als ik hier niet meer woon, kom ik hier terug. Dat zegt toch wel wat?'

In Putte zijn twee woongroepen: de Boskamer en de Kasteelkamer.

Die laatste is een gevarieerd gezelschap van bewoners die vaak al lang bij Titulel woont, en daar een goed leven leidt met de medebewoners. Er wonen mensen die best kritisch durven zijn, maar die met hun ervaring inmiddels ook weten wat ze zelf nodig hebben, zo blijkt.

Met elke bewoner en familie wordt gesproken over waar de bewoner het liefste wil wonen en wat het beste past. We maken woongroepen met verschillende sferen zodat iedereen zoveel mogelijk krijgt wat hij nodig heeft om goed te kunnen leven. Sommige bewoners vinden het veel te lang duren en worden daar ook onrustig van. Anderen vinden het niet erg om langer te wachten. Maar hoe dan ook: iedereen kijkt er naar uit!

Corry bijvoorbeeld, vindt dat ze niet altijd helemaal zichzelf kan zijn in de groep. 'Maar als het niet gezellig is, ga ik naar mijn kamer om muziek te luisteren, of loop ik een rondje in het bos. Ruimte voor jezelf nemen kan altijd', zegt ze. Dat feit wordt ook door Jan op prijs gesteld: 'Er wordt door bewoners veel op elkaar gelet en daar heb ik wel eens moeite mee', zegt hij, 'maar dan werkt het als ik me even afzonder en die ruimte krijg ik van de medewerkers. Hoe goed de groep ook is, soms wil je gewoon even met rust gelaten worden.' Dolf vindt zijn groep in de Kasteelkamer 'op zich heel gezellig'. 'Niemand zeurt aan je kop, je kunt veel dingen doen en je hebt veel privacy', zegt hij, 'Het is een stuk losser dan een paar jaar terug. Soms is dat niet fijn. Ik hou gewoon van duidelijke regels.'

Wat Leon betreft is de rol van de medewerkers heel belangrijk in het functioneren van de groep, Het is jammer dat ze het soms ook druk hebben met rapporteren enzo. Maar dat hoort er ook bij.

Lars die vindt het gewoon 'best wel leuk en lekker rustig wonen', op de boskamer. En hij gaat ook regelmatig op bezoek in de kasteelkamer, bij Dolf en Jan. Dan drinken ze samen koffie 'met cafeïne', en lachen ze samen.

Ze hebben het goed op Titurel.

Titurel

Putseweg 44
4645 RK Putte

+31 164 602 071
www.titurel.nl

september 2020